

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 16275/2557

นายเก่งกาจ ศรีหาสารโงทก์ นายวรวิทย์ เชื้อสุวรรณจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 62, ป.วิ.อ. มาตรา 195, ป.อ. มาตรา 91, ป.อ. มาตรา 137, ป.อ. มาตรา 326, ป.อ. มาตรา 328, ป.อ. มาตรา 332, ป.อ. มาตรา 29, ป.อ. มาตรา 30, ป.อ. มาตรา 330

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้ขณะที่จำเลยทำหนังสือ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ในขณะนั้นจะไม่ปรากฏคำว่า "แกนนำ" แต่ก็เป็นถ้อยคำที่ใช้กันอยู่อย่างแพร่หลายทั้งในสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ และในสังคมไทยที่มีการชุมนุมกันทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ มากมาย โดยเป็นการนำความหมายของคำว่า "แกน" ซึ่งเป็นคำนามหมายความว่า วัตถุแข็งที่อยู่ตรงกลางของสิ่งอื่นสำหรับยึดให้อยู่ และความหมายของคำว่า "นำ" ซึ่งเป็นคำกริยาหมายความว่า ไปข้างหน้า เช่น นำขบวนหรือออกหน้ามากล่าวรวมกันเป็น "แกนนำ" เพื่อบ่งบอกว่า ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นแกนนำในการชุมนุมกันทางการเมืองนั้น เป็นผู้ทำหน้าที่เป็นหลักยึดเป็นผู้นำให้แก่ผู้ร่วมชุมนุมนั่นเอง ซึ่งต่อมาพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ก็ให้ความหมายในทำนองนี้ว่า "แกนนำ" เป็นคำนามแปลว่า ผู้ที่เป็นหลักในการเจรจาเพื่อดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จึงอาจถือเอาตามความหมายที่รู้และเข้าใจกันในการสื่อสารในสังคมไทยในขณะนั้นเพื่อพิจารณาว่าข้อความที่จำเลยกล่าวนั้นเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์หรือไม่ จำเลยเชื่อโดยสุจริตว่าโจทก์ซึ่งเป็นลูกน้องคนสนิทของ ด. เป็นแกนนำในการจัดกำลังพนักงานพิทักษ์ป่าและเคลื่อนกำลังไปชนกับกลุ่มของ ส. ที่ชุมนุมกันอยู่ ทำให้เกิดความวุ่นวายและความไม่สงบขึ้นกับบ้านเมืองจริงตามข้อความที่จำเลยเขียน ดังนั้นแม้ข้อเท็จจริงที่จำเลยนำเสนอยังไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ว่าโจทก์เป็นแกนนำกระทำการดังที่จำเลยกล่าวไว้ข้อความจริง แต่จำเลยสำคัญผิดว่ามีอยู่จริง จำเลยย่อมได้รับยกเว้นโทษตาม ป.อ. มาตรา 62 ประกอบมาตรา 330 และปัญหาว่า การกระทำของจำเลยได้รับยกเว้นโทษเพราะสำคัญผิดในข้อที่หาว่าหมิ่นประมาท เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา 195 วรรคสอง ประกอบมาตรา 225

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91, 137, 326, 328 และ 332 ให้จำเลยลงโฆษณาคำพิพากษาของศาลในหนังสือพิมพ์รายวัน 5 ฉบับ เป็นเวลา 7 วัน ติดต่อกัน โดยจำเลยชำระค่าใช้จ่าย ศาลจังหวัดเชียงใหม่ได้สวนมูลให้ยกฟ้องโจทก์ในความผิดดังกล่าว จำเลยยื่นคำร้องขอโอนการพิจารณาคดีนี้ไปศาลชั้นต้น ศาลจังหวัดเชียงใหม่มีคำสั่งโอนคดีไปพิจารณาที่ศาลชั้นต้น จำเลยให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 จำคุก 2 เดือน และปรับ 10,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษ 1 ปี หากไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 กับให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์มติชน ข่าวสด และไทยรัฐ 3 ฉบับ ด้วยตัวอักษรขนาดเท่าที่หนังสือพิมพ์ทั่วไปเสนอข่าวตามปกติเป็นเวลา 7 วันติดต่อกัน โดยจำเลยเป็นผู้ชำระค่าใช้จ่าย ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า ข้อความในหนังสือของจำเลยดังกล่าวเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์หรือไม่ เห็นว่า แม้ข้อความในข้อ 2.1 ตอนต้นมีเนื้อหาที่จะมุ่งถึงการกระทำของนายดำรงค์ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่ามีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เพราะสั่งให้ผู้อำนวยการสำนักทั่วประเทศจัดกำลังเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าซึ่งดูแลรักษาป่าทั่วประเทศเคลื่อนกำลังไปกรุงเทพมหานครหลายครั้ง เพื่อชนกับกลุ่มพันธมิตรของนายสนธิ ทำให้เกิดความวุ่นวายและก่อความไม่สงบขึ้นทั่วประเทศ โดยจำเลยมิได้กล่าวถึงโจทก์ก็ตาม แต่ข้อความถัดต่อมาที่ว่า "โดยมีลูกน้องคนสำคัญคือนายเก่งกาจ กับพวก เป็นแกนนำ" นั้น แม้จำเลยมิได้กล่าวโดยชัดแจ้งว่าโจทก์ได้กระทำอย่างไร หรือมีพฤติกรรมเช่นไร อันจะเป็นเหตุให้เกิดความวุ่นวายหรือก่อความไม่สงบในบ้านเมืองดังที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 กล่าวอ้างในคำวินิจฉัยก็ตาม แต่เมื่ออ่านรวมกับข้อความในตอนต้นแล้ว ผู้อ่านย่อมเข้าใจได้ทันทีว่า นายเก่งกาจ ซึ่งก็คือโจทก์ กับพวกซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของนายดำรงค์เป็นแกนนำในการนำกำลังเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าทั่วประเทศเคลื่อนกำลังไปที่กรุงเทพมหานครหลายครั้งเพื่อชนกับการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรของนายสนธิตนเอง ส่วนที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 วินิจฉัยว่า ทางพิจารณาโจทก์ไม่ได้นำเสนอให้เป็นที่ประจักษ์ว่า คำว่า "แกนนำ" เป็นคำที่มีความหมายอย่างไร และตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นหนังสือรวบรวมคำที่มีใช้ในภาษาไทยในขณะที่จำเลยทำ ก็ไม่ปรากฏว่า "แกนนำ" เป็นคำที่มีการใช้อยู่ นั้น เห็นว่าแม้ตามพจนานุกรมฉบับดังกล่าวจะไม่ปรากฏคำว่า "แกนนำ" อยู่ในขณะนั้นก็ตาม แต่ก็ยังเป็นถ้อยคำที่ใช้กันอยู่อย่างแพร่หลายทั้งในสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ และในสังคมไทยที่มีการชุมนุมกันทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ มากมาย โดยเป็นการนำความหมายของคำว่า "แกน" ซึ่งเป็นคำนามหมายความว่า วัตถุแข็งที่อยู่ตรงกลางของสิ่งอื่นสำหรับยึดให้อยู่ และความหมายของคำว่า "นำ" ซึ่งเป็นคำกริยาหมายความว่า ไปข้างหน้า เช่น นำขบวนหรือออกหน้ามากล่าวรวมกันเป็น "แกนนำ" เพื่อบ่งบอกว่า ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นแกนนำในการชุมนุมกันทางการเมืองนั้น เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหลักยึดเป็นผู้นำให้แก่ผู้ร่วมชุมนุมนั่นเอง ซึ่งต่อมาตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ก็ให้ความหมายในทำนองนี้ว่า "แกนนำ"เป็นคำนามแปลว่า ผู้ที่เป็นหลักหรือหัวหน้าของกลุ่มที่ชุมนุมเพื่อเรียกร้องหรือประท้วงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือผู้ที่เป็นหลักในการเจรจาเพื่อดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้น แม้ขณะที่จำเลยทำหนังสือ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานที่ยืมเผยแพร่อยู่ในขณะนั้น จะมีได้ปรากฏคำว่า "แกนนำ" เป็นคำที่มีการใช้อยู่ในขณะนั้นก็ตาม แต่ก็อาจถือเอาตามความหมายที่รู้และเข้าใจกันในการสื่อสารในสังคมไทยในขณะนั้นเพื่อพิจารณาว่าข้อความที่จำเลยกล่าวนั้นเป็นการหมิ่นประมาทโจทก์หรือไม่ ซึ่งตามข้อความในข้อ 2.1 ที่จำเลยเขียนถึงพลโทสรวงแม่ทัพภาคที่ 3 กล่าวหาว่า นายดำรงค์ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช สั่งให้ผู้อำนวยการสำนักทั่วประเทศจัดกำลังเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าทั่วประเทศเคลื่อนกำลังไปชนกับกลุ่มพันธมิตรของนายสนธิที่กรุงเทพมหานครหลายครั้ง ทำให้เกิดความวุ่นวายและก่อความไม่สงบขึ้นกับประเทศ โดยมีโจทก์ซึ่งเป็นลูกน้องคนสำคัญของนายดำรงค์เป็นหลักหรือผู้นำในการจัดกำลังและเคลื่อนกำลังไป จึงเป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคลที่สามโดยประการที่น่าจะทำให้โจทก์ผู้ถูกใส่ความนั้น เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง เข้าเกณฑ์เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทโจทก์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ได้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 วินิจฉัยว่า ข้อความที่ปรากฏในเอกสาร ข้อ 2 และข้อ 2.1 ไม่อาจเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาข้อนี้ของโจทก์ฟังขึ้น อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 330 ได้บัญญัติยกเว้นโทษให้

แก่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทว่า "ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดพิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะไม่ใช่ประโยชน์แก่ประชาชน" ซึ่งศาลฎีกาเห็นว่า โจทก์เป็นข้าราชการระดับ 8 ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ที่ 8 ขอนแก่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช การพิสูจน์ความจริงว่า โจทก์เป็นผู้ได้บังคับบัญชาคนสำคัญของนายดำรงค์ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่เป็นแกนนำในการจัดนำกำลังเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าทั่วประเทศให้เคลื่อนกำลังไปชนกับกลุ่มพันธมิตรของนายสนธิที่กรุงเทพมหานครหลายครั้ง ทำให้เกิดความวุ่นวายและความไม่สงบขึ้นกับบ้านเมือง ย่อมมิใช่เป็นการใส่ความกันในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชน จึงไม่ต้องห้ามไม่ให้พิสูจน์ความจริงตามมาตรา 330 วรรคสอง ดังกล่าวข้างต้น คดีจึงมีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ข้อความที่จำเลยเขียนหนังสือ ข้อ 2 และข้อ 2.1 เป็นความจริงหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงจากหนังสือพิมพ์ที่ลงข่าวและหนังสือของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมทั้งข้อมูลจากประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบคำเบิกความของจำเลยที่เบิกความว่า จำเลยทราบจากพนักงานพิทักษ์ป่าที่เข้าอบรมหลายคนว่ามีการจัดอบรมผิดปกติโดยมีการซ้อมให้ร้องตะโกนว่า ไม่เอา ๆ และร้องเพลงรักเมืองไทย เช่นเดียวกับกลุ่มที่ไปชุมนุมต่อต้านการจัดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญญาครั้งที่ 15 วันที่ 20 มกราคม 2549 ของนายสนธิ ซึ่งการอบรมของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชไม่เคยมีการจัดคนจำนวนมากเข้ารับการอบรมถึง 1,850 คน และไปดูงานที่สวนลุมพินีมาก่อน จำเลยจึงเชื่อว่าการจัดอบรมครั้งนี้ผู้จัดมีเจตนาอื่นแอบแฝงอยู่ จำเลยทราบว่าโจทก์เดินทางมาสวนลุมพินีเพื่อนำพนักงานพิทักษ์ป่าหรือที่ทหารเรียกว่าหน่วยเสือไฟ ซึ่งอยู่ในอำนาจสั่งการของโจทก์ ในฐานะผู้อำนวยการส่วนป้องกันและปราบปรามที่ 3 (ภาคเหนือ) ซึ่งรับผิดชอบอยู่ในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ เข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มพนักงานพิทักษ์ป่าที่มาจากเขาใหญ่เพราะนอกจากนายดำรงค์จะสั่งให้นำพนักงานพิทักษ์ป่าไปร่วมอบรมที่เขาใหญ่แล้ว นายดำรงค์ยังสั่งการแก่จำเลยด้วยวาจา ให้จำเลยนำพนักงานพิทักษ์ป่าและคนงานในหน่วยงานสังกัดสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 10 (อุดรธานี) ของจำเลยให้มาร่วมชุมนุมคัดค้านการจัดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญญาครั้งที่ 15 ที่สวนลุมพินีด้วย ยิ่งไปกว่านั้น จำเลยยังเบิกความว่า โจทก์เป็นลูกน้องคนสนิทของนายดำรงค์ที่นายดำรงค์แต่งตั้งให้เลื่อนตำแหน่งจากระดับ 7 ขึ้นมาเป็นระดับ 8 ทั้ง ๆ ที่โจทก์เพิ่งได้รับการเลื่อนตำแหน่งจากระดับ 6 มาเป็นระดับ 7 ได้เพียง 5 เดือนเศษ เป็นการเลื่อนระดับข้ามอาวุโส ข้าราชการอื่นหลายร้อยคน และโจทก์เป็นคนโทรศัพท์ถึงจำเลยให้จำเลยจัดกำลังเจ้าหน้าที่จากสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 10 (อุดรธานี) มาสมทบเพิ่มเติมที่สวนลุมพินีในวันที่ 20 มกราคม 2549 ซึ่งต่อมานายดำรงค์ก็ได้โทรศัพท์ย้ำเตือนจำเลยให้นำพนักงานพิทักษ์ป่ามาสมทบเพิ่มเติม ดังที่โจทก์เคยโทรศัพท์มาบอกจำเลยด้วย พฤติการณ์แห่งคดีดังที่ได้วินิจฉัยมา มีเหตุผลเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันให้เชื่อได้ว่า จำเลยเชื่อโดยสุจริตว่าโจทก์ซึ่งเป็นลูกน้องคนสนิทของนายดำรงค์เป็นแกนนำในการจัดกำลังพนักงานพิทักษ์ป่าและเคลื่อนกำลังไปชนกับกลุ่มพันธมิตรของนายสนธิที่ชุมนุมกันอยู่ในการจัดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญญาครั้งที่สวนลุมพินี ทำให้เกิดความวุ่นวายและความไม่สงบขึ้นกับบ้านเมืองจริงตามข้อความที่จำเลยเขียนใน ข้อ 2 และข้อ 2.1 ดังนั้น แม้ข้อเท็จจริงที่จำเลยนำเสนอยังไม่ชัดแจ้งเพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ว่าโจทก์เป็นแกนนำกระทำการดังที่จำเลยกล่าวใส่ความจริง แต่จำเลยสำคัญผิดว่ามีอยู่จริงจำเลยย่อมได้รับยกเว้นโทษตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 62 ประกอบมาตรา 330 และปัญหาว่า การกระทำของจำเลยได้รับ
ยกเว้นโทษเพราะสำคัญผิดในข้อที่หาว่าหมิ่นประมาทเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับ
ความสงบเรียบร้อย แม้คู่ความจะมีได้อุทธรณ์ฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยับยั้งขึ้นวินิจฉัยเองได้ตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195วรรคสอง ประกอบมาตรา 225 ที่
ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษากลับให้ยกฟ้องโจทก์มานั้นศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผล พิพากษายืน

องค์คณะ

ธานิศ เกศพิทักษ์ · เมทินี ชโลธร · ญัฐชัย ไวยภาษจิริกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/16275/2557>